

Pedersen ML. New restrictive practices in mental health practice in Denmark. In: The Lancet Psychiatry. 2025 [Online ahead of print].
[https://www.thelancet.com/journals/lanpsy/article/PIIS2215-0366\(25\)00195-6/abstract](https://www.thelancet.com/journals/lanpsy/article/PIIS2215-0366(25)00195-6/abstract)

Nye former for tvang i dansk psykiatri: Fremskridt eller tilbageskrift?

Martin Loch Pedersen. Sygeplejerske, Cand.cur., Ph.d.-studerende, Retspsykiatrisk Forskningsenhed Middelfart, Institut for Regional Sundhedsforskning, Syddansk Universitet & Psykiatrisk Afdeling Middelfart, Psykiatrien i Region Syddanmark. martin.locht.pedersen@rsyd.dk

Introduktion

I maj 2025 præsenterede Folketinget en samlet 10-årsplan for psykiatrien. Samtidig med markante investeringer i forebyggelse og udbygning af tilbud, blev der foreslået nye tvangsformer, som forventes implementeret i 2026-2027. Disse ændringer står i kontrast til internationale anbefalinger fra institutioner som WHO, FN og Europarådet, som opfordrer til at nedbringe eller afskaffe psykiatrisk tvang. Den danske psykiatriplan rejser derfor spørgsmål om, hvilke konsekvenser indførelsen af nye – og muligvis "mindre indgribende" – tvangsformer kan få for pleje og behandling.

Metode

Artiklen bygger på en analyse af de foreslåede lovændringer vedrørende psykiatrisk tvang, som præsenteret i psykiatriplanen. Analysen skaber overblik over de nye tvangsformer og sammenligner dem vedrørende gældende lovgivning, den psykiatriske kontekst, de tilhørende sikkerhedsforanstaltninger samt rationalet bag ændringerne.

Resultater

Der identificeres syv nye tvangsformer, som enten tidligere har været ulovlige, eller hvor anvendelsesområdet udvides:

- 1) Arealbegrænsning
- 2) Akut beroligende tvangsmedicin på farlighedsindikation
- 3) Aflåsning af retspsykiatriske patientstuer
- 4) Oppegående tvangsfiksering uden for Sikringen
- 5) Transportremme ved forflytning
- 6) Tvangsmedicinering uden opsættende virkning
- 7) Tvungen opfølgning efter udskrivelse.

Konklusion

Psykiatriplanen markerer et skifte i dansk psykiatri, der kan underminere bestræbelserne på at reducere brugen af tvang. Omvendt kan de nye tiltage – hvis de anvendes ansvarligt – potentielt bidrage til at begrænse brugen af "mere indgribende" tvangsformer som langvarig bæltefiksering

Implikationer for praksis

Faglig ansvarlighed, tæt monitorering og et vedvarende fokus på alternativer til tvang, herunder deeskalering og efteruddannelse af personalet, er afgørende for psykiatriplanens succes.

Implementeringen må ikke føre til en lavere træskel for brugen af tvang, men bør understøtte en psykiatri præget af tillid, relationer og respekt for rettigheder.

